

Opinió

LES LLEIS NO HO SÓN TOT
I NO TENEN PER QUÈ SER LA VERITAT

Què diuen que som

11/10/10 02:00 - JORDI CABRÉ

“Si el TC ens ha confirmat que legalment no som una nació, hem de trobar la manera d'acreditar al món que en efecte ho som”

Aquella professora de dret penal em volia suspendre, tot i que en el fons no podia. Jo em negava, en un examen oral, a aplicar una pena del Codi tal com estava tipificada. La raó (moguda sens dubte per un idealisme excessiu) era que jo ho considerava injust. “Injust o no, vostè ha d'aplicar la llei”, em deia ella. “I si l'ha d'interpretar –afegia–, ho ha de fer segons la jurisprudència escrita i les altres normes del sistema”. Finalment em va aprovar, però mofant-se de la meua resposta: “És que perdoni, senyora, però en alguns casos jo em proclamo iusnaturalista”.

El iusnaturalisme parteix de la base (tan de sentit comú) que la llei no ho pot dir tot, ni tan sols sempre diu la veritat: la llei és un compendi, però no té per què ser la veritat. Tenien dret, els negres, abans de tenir drets? La llei nazi que obligava a perseguir jueus, era justa pel simple fet de ser llei? Hi havia drets humans abans de la declaració del 1948? Hi ha nació catalana encara que la Constitució espanyola ho negui? Els catalans tenim, crec, una tendència major cap al iusnaturalisme perquè les lleis no ens han protegit mai del tot. La famosa sentència del TC ens acredita que la jurisprudència espanyola tampoc. Això ens obliga a fer un esforç suplementari d'imaginació, d'argumentació intel·lectual, de defensa lletrada del que som, a través d'altres conceptes més enllà de la llei (“i ens fem contrabandistes mentre no descobreixin detectors per als secrets del cor”). Ara, com fa poc ens ha convidat el president Jordi Pujol, a aquestes alçades del bloqueig cal que lliurem una certa “batalla ideològica” per veure com protegim la nostra identitat d'aquest flagrant buit legal.

És lògica la preocupació del president: un cop acreditat el greu fracàs de l'Espanya plurinacional, no pot ser que l'única resposta sigui independència. És una resposta vàlida, lògica, plena de sentit, sí: i segurament la resposta ideal. Però no podem limitar la nostra afirmació davant del món només a un concepte que es basa en l'ideal, que genera consensos dubtosos i certes escasses, i que no succeirà demà passat. Dit d'una altra manera: si el TC ens ha confirmat que legalment no som una nació, hem de trobar la manera d'acreditar al món que en efecte ho som. Encara que sigui, justament, per demostrar que en conseqüència també tenim dret a decidir sobre el nostre futur. Si no, de què?

La llei no és l'única font del Dret: hi ha el costum (els usos, les pràctiques consolidades), els principis generals del dret (valors generals que el fonamenten), la jurisprudència, la doctrina. Els països llatins hem posat tant d'èmfasi en la llei que hem oblidat els altres elements que conformen el sistema jurídic, fins al punt que arribem a creure que un Estatut ens pot donar solució a tantes i tantes coses per si sol. Si la llei i la jurisprudència estatals no ens reconeixen, aleshores tal vegada haurem d'apel·lar als nostres costums i als nostres principis. I també al dret natural, és a dir, a la certesa que existeixen drets col·lectius i que hi ha una forma universal de definir el que és nació. Per alguna raó els diccionaris s'anomenen diccionaris normatius. Un diccionari és un compendi de costums, de llenguatge, de semàntica comuna. Un diccionari és una forma de veure el món: però pot ser una font del dret? Crec evidentment que sí, i si se m'argumenta que cada llengua té el seu propi diccionari (la clàssica temença babèlica), els diré que ja no és tan així: mirin la Wikipedia i veuran grans consensos universals. També, sorprenentment, sobre el terme *nació* (política o cultural).

Que l'ONU només reconegui estats sobirans no és ben bé una paradoxa, té a veure amb l'operativitat i (també) amb el llenguatge americà. Però Catalunya no és només una nació cultural: si només fóssim nació cultural, segurament ni Espanya ni el TC haurien tingut cap problema amb la nostra condició de “nacionalidad”. I de fet és el *New Oxford American Dictionary* qui defineix *nació* com un grup cultural, ètnic o lingüístic que sovint disposa d'un govern independent “o el busca”. En definitiva, no ho podem deixar tot en mans de la diferència cultural (essencial però insuficient). Ha arribat l'hora de la creativitat i de buscar complicitats arreu. Per a la independència? Segur, però hi ha feina prèvia. Política i no política: a la Wikipedia, Catalunya encara és d'entrada una comunitat autònoma.

Darrera actualització (Dilluns, 11 d'octubre del 2010 02:00)

Publicat a

Avui 11-10-2010 Pàgina 19